

Posudek na rigorózní práci Mgr. Markéty Řízkové na téma :
„Emission Trading –Evaluation of the European Experience“

Záměru rigorózní práce Mgr. Markéty Řízkové nelze upřít vysokou aktuálnost. Regulační nástroje s cílem zabránit dalšímu zhoršování životního prostředí používá dnes většina vyspělého světa. Větší část veřejnosti tuto část vládních zásahů vítá, ale složitému mechanismu těchto nástrojů a jejich efektu často nerozumí. Co je dnes pozoruhodného na nástrojích enviromentální politiky a jejich přístupech, je to, že se musí vypořádat s globální povahou enviromentálních problémů, s vědomím, že opatření omezená na národní nebo jen kontinentální rozměr, nemohou zabránit vzniku situací s globálním rizikem.

Jak se v rigorózní práci správně uvádí, enviromentální politika disponuje dnes širokým rejstříkem nástrojů, z nichž většina byla již v praxi odzkoušena. Je shoda v tom, že žádný z těchto nástrojů nespĺňuje očekávání v tom smyslu, aby zajistil efekt ve všech směrech. Přesto je dnes jeden z těchto nástrojů široce aplikován, a to jak v jednotlivých zemích, tak i v pokusech o mezinárodní spolupráci v enviromentální oblasti : je to systém emisního obchodování. Byl přijat všemi zeměmi Evropské unie (2005) a po počáteční fázi ověřování přechází dnes do mnohem rozpracovanější podoby.

Právě tomto nástroji, který se v Evropě dostal od odborných diskuzí k realizační fázi, je věnována podstatná část předložené rigorózní práce.

Nebudu opakovat všeobecně sdílené zjištění o mimořádné aktuálnosti tohoto tématu a omezené informovanosti laické veřejnosti. Chci úvodem spíše zmínit velice zdařilý postup výkladu, který umožnil se zmocnit náročné matérie, podat její výklad i zhodnocení. To se projevilo v tom, že rigorózní práce obsahuje velice instruktivní úvod do celé problematiky (kap.1), neméně zasvěcený a instruktivní výklad systému emisního obchodování.

Další část rigorózní práce (kap. 2) rozebírá a hodnotí proto různé nástroje a přístupy používané v tomto systému : nástroje ovlivňující ceny a nástroje ovlivňující množství. Práce také hodnotí dopady těchto nástrojů na efektivnost, na konkurenceschopnost a také na technologické změny. V praxi bývá používána kombinace těchto nástrojů.

Rozbor pokračuje v kap. 3, která se zaměřuje na to, aby systém emisního obchodování mohl být zhodnocen jak z teoretického hlediska a aby mohly být posouzeny také jeho výsledky v evropské praxi. V teorii se emisní obchodování prezentuje ve dvou podobách : volné přidělení povolenek a zavedení aukcí, případně jejich mix. Tímto vývojem také prošla praxe v evropském systému (ETS, 2005). Po počátečním přidělování povolenek téměř "zdarma", což je pojímáno jako zkušební období celého systému, přešly evropské země do druhé fáze, s důrazem na aukce, případně na mixovaný systém. Na začátku roku 2008 přešel ETS do nové fáze, která je ohraničena rokem 2020.

Rigorózní práce by nebyla úplná bez pokusu celkově zhodnotit dosavadní průběh ETS a zkušenosti získané v Evropě. Jak se správně uvádí, první fáze je považována za období, kdy se evropské země "učily" žít s tímto systémem.

Celkově se v rigorózní práci hodnotí první zkušenosti s ETS jako "success" (p.82). Velice přínosná je celá kap. 4, ale zejména bych vyzdvihl subkap. 4.2. V ní najdeme rozbor faktorů, které působily na průběh druhé fáze a pokus odhadnout vývoj v dalším období, do roku 2020. Autorka došla na základě analýzy dat k závěru, že je velmi pravděpodobný vznik deficitu mezi objemem povolenek a objemem emisí, a to přes očekávaný pokles intenzity emisí.

Jako celek chci rigorózní práci Mgr. Markéty Řízkové zařadit mezi původní a velmi zdařilé, jako výsledek svědomité a důkladné výzkumné práce. Chci ocenit naprosto dokonalou orientaci v problematice, schopnost napsat text v čtivé podobě a dobré angličtině.

Ze všech možných důvodů (zejména badatelský přínos, schopnost orientace v novém ekologickém problému, způsobilost podat výsledky výzkumné práce v přesvědčivé podobě) chci proto komisi hodnotící rigorózní práce na IES FSV UK doporučit předloženou práci Mgr. Markéty Řízkové k přijetí.

Dodávám, že předložená výzkumná práce by měla být zpřístupněna zájemcům, jak v angličtině, tak v českém jazyce.

**Prof. Ing. Luděk Urban, CSc
Jean Monnet Professor
IES FSV UK**

12.2. 2009